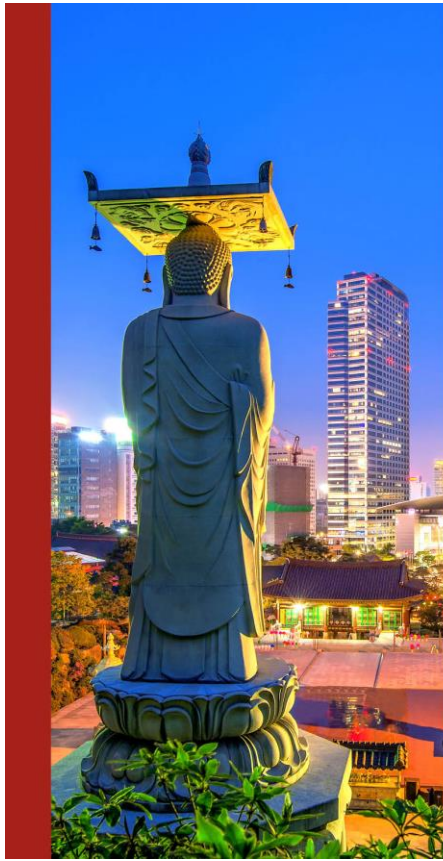

Bijlage bij het hoorcollege *Koreaanse geschiedenis*

KOREAANSE GESCHIEDENIS

EEN HOORCOLLEGE OVER
KOREA, VAN DE VROEGE
GESCHIEDENIS TOT HEDEN

door Remco Breuker

Inhoudsopgave

[Biografie Remco Breuker](#)

[Informatie Bob Kommer Studio's](#)

[College 1. Korte chronologie van de Koreaanse geschiedenis](#)

[College 2. Hoe de Vietnamoorlog Korea redde](#)

[College 3. Gangsters en vrijheidsstrijders](#)

[College 4. De rol en invloed van de familieconglomeraten](#)

[College 5. De relatie tussen Korea en Japan](#)

[Jaartallenoverzicht](#)

[Colofon](#)

Remco Breuker

Prof. dr. Remco Breuker is hoogleraar Koreastudies aan de Universiteit Leiden. Hij doet onderzoek naar de geschiedenis van Korea en naar het moderne Noord-Korea, met name naar mensenrechtenschendingen, verhalen van ballingen en de inzet van Noord-Koreaanse dwangarbeiders in het buitenland. Hij schreef diverse publicaties over het middeleeuwse Korea, de geschiedenis van Noordoost Azië en Noord-Korea. In 2018 verscheen zijn boek *De B.V. Noord-Korea* bij Uitgeverij Prometheus. Eerder verscheen van hem het hoorcollege *Noord-Korea*.

Opgenomen i.s.m. Bob Kommer Studio's

Bob Kommer Studio's, opgericht in 1952, is één van de oudste geluidsstudio's van Nederland. Naast het verzorgen van geluid voor diverse natuur- en animatiefilms, doet Bob Kommer Studio's al meer dan 20 jaar het 6-kanaals surround geluid van Omniversum en andere IMAX-theaters in Europa. De studio wordt ook gebruikt voor o.a. het inspreken van luisterboeken en het opnemen van hoorcolleges.

Kijk voor meer informatie op www.bobkommer.com

Synopsis van het hoorcollege *Koreaanse geschiedenis*

Inleiding

Zuid-Korea is een economische grootmacht. Samsung is het enige bedrijf ter wereld dat Apple durft uit te dagen. De Zuid-Koreaanse culturele industrie veroverd de hele wereld met K-pop en in 2020 drie prestigieuze Oscars (Beste Film, Beste Regisseur, Beste Originele Scenario) voor de film *Parasite*. Zuid-Korea is een land vol verrassingen, contrasten en onverwachte dieptes. Dit hoorcollege gaat in vijf delen in op de Koreaanse geschiedenis, de verschillende cruciale aspecten van hedendaags Zuid-Korea en legt uit hoe het land gekomen is waar het nu is.

College 1. Korte chronologie van de Koreaanse geschiedenis

- Van Tan'gun tot T'aejo: begint in 2333 BCE bij mythische voorvader Koreaanse volk Tan'gun, bespreekt archeologie, de geschiedenis van de Drie Koninkrijken en eindigt met T'aejo Wang Kon, de stichter van Koryo in 918, het historische begin van wat nu Korea is.
- De eerste 'Koreaanse' staat Koryo: 918-1170. Over de totstandkoming van een pluralistische staat met een eigen Koryoaanse identiteit
- Koryo in bloei: tot tweemaal toe druk van een boeddhistische Tripitaka, de uitvinding/doorontwikkeling van de letterdruk 2-300 jaar voor Gutenberg, celadon, techniek, literatuur, assertieve buitenlandpolitiek
- Koryo in het Mongoolse rijk: 1170-1392. De ondergang van de pluralistische samenleving, militaire coup, Mongoolse invasies, Koryo in het 'moderne' Mongoolse wereldrijk, ondergang Koryo.
- Van Koryo naar Choson: de opkomst van Yi Songgye, opkomst van het fundamentalisme (neo-confucianisme), kritiek op boeddhisme, ondergang Koryo, maar continuering oude adellijke families op de achtergrond in nieuwe, bureaucratische en neo-confucianistische utopie
- Choson: utopie in de werkelijkheid. 1400-1550 Consolidatie neo-confucianistische samenleving, wetenschappelijk, intellectuele bloei, uitvinding han'gul, door bureaucratie en adel ingeperkte monarchie
- Choson: oorlog, Japanners en Hollanders. 1550-1680. factiestrijd die tot wanbeleid leidt, Japanese invasies, bijna volledige verwoesting Choson, redding door Yi Sunshin, interventie Ming China. Vrede, ondergang Ming, invasies door Qing. Jan Jansen Weltevree en Hendrik Hamel spoelen aan.
- Choson: 1680-1800. Heropbouw, tweede renaissance, katholicisme, koningen en hun schoonfamilie, opstanden.
- De lange negentiende eeuw. 1800-1905. Ontrafeling Choson maatschappij, opkomst Japan, binnendringen westerse mogendheden. Stichting Grote Koreaanse Keizerrijk. Verlies soevereiniteit in 1910.
- Koloniale periode: 1910-1945. Korea als deel van het Japanse keizerrijk. Koloniale moderniteit, massacultuur, verlies Koreaanse taal en cultuur
- Koloniale periode, WOII, bevrijding en opdeling: 1937-1950. Koreanen als Japanse keizerlijke onderdanen, Manchukuo, bevrijding in 1945, opdeling in noord en zuid.
- De Koreaoorlog. 1950-1953. Binnenlandse en buitenlandse factoren. Koude oorlog wordt heet. Bloedigste conflict uit de 20ste eeuw. NL inbreng.
- NK en ZK: socialisme vs kapitalisme. Sovet-Unie clientstaat vs. Verenigde Staten clientstaat. NK was er economisch beter aan toe tot 1972, maar ZK heeft de Vietnamoorlog
- NK en ZK: 1972-1993. Stagnatie in noorden vs. Wonder aan de Han-rivier in het zuiden. Manchukuo als voorbeeld in Zuiden. Ontwikkeling naar meer dictatuur in noorden, ontwikkeling naar meer dictatuur in zuiden, maar tegelijkertijd democratiseringsbeweging van dissidenten. Beide hebben echter staatsgestuurde economie.

- NK en ZK: 1993-2019. Toenemende vervreemding, twee samenlevingen die rap uit elkaar groeien. Kernwapens, hongersnood, Samsung, democratie/overvloed/onvrede.
- NK en ZK: toekomstperspectieven/-mogelijkheden op grond van de historische ontwikkeling.

College 2. Hoe de Vietnamoorlog Korea redde

Het is een onbekend en slecht onderzocht verhaal, ook (zelfs) in Zuid-Korea: het verhaal hoe 350.000 Zuid-Koreaanse soldaten in Vietnam aan Amerikaanse zijde vochten en zo het geld verdienden waarmee de compleet geruïneerde economie van Zuid-Korea weer op de been kon worden geholpen. Toen Amerika Zuid-Korea om hulp in Vietnam vroeg, was militaire dictator Pak Chŏnghŭi vastbesloten om 'tien keer meer te verdienen aan Vietnam dan Japan aan Korea had verdiend in de Koreaanse Oorlog.' En zo geschiedde. Maar zelfs Pak Chŏnghŭi zal de enorme formatieve invloed die Korea's deelname aan de Vietnamoorlog zou hebben, niet hebben kunnen voorspellen. Of de problemen die eruit voortkwamen en nog steeds een grote rol spelen in het Zuid-Korea van vandaag de dag.

College 3. Gangsters en vrijheidsstrijders

Zuid-Korea heeft een bloeiende filmindustrie waar de lokale films het vaak beter in de bioscoop doen dan die uit Hollywood. Ook internationaal doet de Zuid-Koreaanse film het lang niet slecht: kijk maar naar *Parasite*. Eén bepaald soort film haalt het buitenland echter vrijwel niet, terwijl dat juist het soort film is dat in Zuid-Korea van oudsher alle recetterecords brak. In weerwil van het zo gepolijste image dat de Koreaanse popcultuur deze dagen wereldwijd geniet, is het van oudsher niet de feminiene man (*kkotnamja* of bloemenjongen) of ultra geperfectioneerde vrouw die altijd garant heeft gestaan voor winst in de filmindustrie. Dat was de rouwdouwende gangster van het type ruwe bolster, blanke nationalistische pit: een cultureel icoon in Zuid-Korea. Dat willen we wel eens over het hoofd zien in het geweld van de K-pop storm, maar geen figuur heeft een langere, succesvollere en invloedrijkere geschiedenis in de culturele ontwikkeling van Korea (en daarna Zuid-Korea) dan de gangster.

College 4. De rol en invloed van de familieconglomeraten

Zuid-Korea laat ons een ook voor ons mogelijke dystopische toekomst zien: een democratische staat waar de multinationals significant meer macht hebben dan de staat zelf. Zuid-Korea heet in de volksmond ook wel Republiek Samsung. En hoewel die benaming in het begin ironisch was bedoeld, is het nu een redelijk objectieve beschrijving van de situatie geworden. Samsung is verantwoordelijk voor meer dan 20% van het bruto nationaal inkomen. Je kunt geboren worden in een Samsung ziekenhuis, naar school gaan in een Samsung uniform op een Samsung school, studeren aan een universiteit van Samsung en als je echt heel veel geluk hebt, gaan werken bij Samsung. Ondertussen word je in al je technologische en biomedische behoeften ook voorzien door hetzelfde Samsung, dat bovendien politiek ook nog eens de dienst uitmaakt door zijn nauwe betrekkingen met politici en zijn hele diepe zakken.

College 5. De relatie tussen Korea en Japan

Japan en Korea, beide Korea's, hebben een lastig verleden. De antieke geschiedenis leert ons dat de Japanse keizerlijke familie Koreaanse wortels heeft en dat de Japanse beschaving zwaar schatplichtig is geweest aan het Koreaanse schiereiland. Maar de invasies van Korea door Japan in de zestiende eeuw en daarna eind negentiende, begin twintigste eeuw hebben dit verhaal van beschaving en uitwisseling op de achtergrond gedwongen. Nu zijn Japan en Korea, althans in de populaire verbeelding, ervijanden. Er zijn Zuid-Koreaanse films, stripboeken en romanreeksen gewijd aan nationalistische masturbatoire fantasieën waarin korte metten wordt gemaakt met Japan en waarin

de rollen worden omgedraaid. Dan is Zuid-Korea eindelijk de kolonisator. Dit college gaat in op de echte - en zo belangrijke - relaties tussen de twee landen en op hoe deze populair verbeeld worden.

Aanbevolen literatuur

BBC RADIO 4 uitzending, *A History of the World in 100 objects*, [Korean Roof Tile](#)

Hwang, Kyung Moon. *A History of Korea*. Hampshire (United Kingdom: Palgrave Macmillan, 2010)

Buzo, Adrian, *The Making of Modern Korea* (London: Routledge, 2017, 3rd ed.)

Cumings, Bruce, *Korea's Place in the Sun* (London: W.W. Norton & Co, 2005)

Breuker, remco, *De B.V. Noord-Korea* (Amsterdam: Prometheus, 2018)

Lee, Peter H. and De Bary, Wm. Theodore (eds.), *Sources of Korean Tradition*, vol. I/II (NY: Columbia University Press, 2001)

Colofon

Home Academy geeft hoorcolleges uit voor thuis en onderweg. Direct te downloaden of onbeperkt te streamen in de Home Academy Club. Interessante onderwerpen, van geschiedenis tot natuurwetenschappen, voorgedragen door boeiende sprekers. Zo kan je kennis opdoen in de auto, in de trein, op de fiets of thuis op de bank. Download de Home Academy app voor het beluisteren van onze hoorcolleges op een mobiel of tablet.

Kijk verder op www.home-academy.nl

Uitgave Home Academy Publishers
Middelblok 81
2831 BK Gouderak
Tel: 0182 – 370001
E-mail: info@home-academy.nl

Opname Bob Kommer (Den Haag, juli 2020)
Stem Inleiding F.C. van Nispen tot Sevenaer
Muziek Intro Cok Verweij
Mastering Frits de Bruijn
Vormgeving Floor Plikaar

© Hoorcollege Copyright 2021 Home Academy Publishers B.V.
ISBN 978 90 8530 214 8
NUR 692, 77, 78

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, uitgeleend, verhuurd, uitgezonden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door (foto)kopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaand schriftelijk toestemming van de uitgever.